

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovina
Tuzlanski kanton
GRAD GRAČANICA
GRADONAČELNIK

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
GRADA GRAČANICE ZA PERIOD
2027. – 2029.GODINA

Gračanica, juni 2026. godine

Popis skraćenica

BiH – Bosna i Hercegovina

FBiH - Federacija Bosne i Hercegovine

BDP – Bruto domaći proizvod

FMF – Federalno ministarstvo finansija

DEP – Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

FZS – Federalni zavod za statistiku

BHAS – Agencija za statistiku BiH

DeMPA – Metodologija za ocjenu uinka upravljanja javnim dugom

ATM – prosječno vrijeme dospjeća kredita

ATR – prosječno vrijeme refiksiranja kredita

EUR – Euro

KM – Konvertibilna marka

MMF – Međunarodni monetarni fond

OMA – Odjeljenje za makroekonomsku analizu

BEPS – Inkluzivni okvir

Na osnovu članova 15.; 16.; 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14 , 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16,5/18, 11/19, 99/19, 25a/22,7/25, 6/26), Gradonačelnik d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA GRADA GRAČANICA ZA PERIOD 2027. – 2029.GODINA

Poglavlje 1 - Uvod

Dokument okvirnog budžeta izrađen je u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine za 2027-2029.godinu. Cilj DOB-a je da utvrdi gornje granice rashoda za trogodišnji period uzimajući u obzir strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike te da pomogne da se razvije kvalitetniji strateški osnov za srednjoročno planiranje Budžeta i godišnji budžet, uključujući bolje povezivanje raspodjele resursa sa prioritetima politika navedenim u razvojnim strategijama, odnosno u Gradu Gračanica, prioriternih politika utvrđenih u Strategiji razvoja Grada Gračanica.

Dokument okvirnog budžeta za period 2027. - 2029. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarne okvirne nacrt budžeta za 2027. godinu, te daje predviđanja za **2028.-2029.** godinu.

Zakonom o budžetima u FBiH propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument , vlada odnosno gradonačelnik razmatra i usvaja do 30.juna tekuće godine.

Ovaj dokument je urađen na bazi akta:

- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2027.-2029.godina
- Makroekonomske projekcije 2027-2029. Godina, Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP),
- Revidiranih projekcija prihoda od direktnih poreza za 2026.godinu i period 2027.-2029.godina,
- Projekcije prihoda od indirektnih poreza za 2026.godinu i period 2027.-2029.godina dostavljene od Ministarstva finansija TK u maju 2026.godine,
- Projekcije prihoda od indirektnih poreza za 2026.godinu i period 2027.-2029.godine dostavljene od strane JU Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona
- Izvršenje budžeta Grada Gračanica za 2025.godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda Budžeta Grada Gračanica u periodu januar – maj 2026.godine.
- Strategija razvoja Grada Gračanica za period 2023.-2027.godina

Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije Grada Gračanica, Odsjek za budžet i javne nabavke predlaže Gradonačelniku da razmotri i usvoji Dokument okvirnog budžeta Grada Gračanica za period 2027.-2029. godina kao osnov za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova u Gradu Gračanica za 2027.godinu.

Poglavlje 2 – Strateški ciljevi Grada Gračanica

Grad Gračanica je usvajanjem Strategije razvoja Grada Gračanica za period 2023.-2027.godina definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete Grada Gračanica sa ključnim razvojnim dokumentima prije svega viših nivoa vlasti. U tom smislu definisana su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Grada Gračanica, odnosno strateški fokusi:

1. Strateški cilj I (SC I) – Održiv ekonomski rast – postići visok stepen zaposlenosti, produktivna poljoprivreda i održiv turizam :

1.1. Prioritet – Povoljno poslovno okruženje u Gradu Gračanica

- 1.1.1. Mjera – Poboljšanje infrastrukture u radnim zonama
- 1.1.2. Mjera – Jačanje javno-privatnog partnerstva
- 1.1.3. Mjera - Uspostava sistema za digitalno poslovanje i korištenje umjetne inteligencije
- 1.1.4. Mjera - Unapređenje poslovnog okruženja uvođenjem standarda u rad Gradske uprave
- 1.1.5. Mjera – Uspostava start-up saradnje sa predstavnicima dijaspore

1.2. Prioritet – Poboljšana efikasnost i održivost u poslovanju malih i srednjih preduzeća

- 1.2.1. Mjera – Podrška edukacijama i promociji poslovnih subjekata
- 1.2.2. Mjera – Podrška zapošljavanju
- 1.2.3. Mjera – Promocija standarda za održivo poslovanje, razvoj „zelenih“ vještina i poslova

1.3. Prioritet – Poboljšani razvoj poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja

- 1.3.1. Mjera – Unapređenje infrastrukture za intenzivniji razvoj poljoprivrede u ruralnim sredinama
- 1.3.2. Mjera – Poticaji za ratarsku proizvodnju
- 1.3.3. Mjera – Intenzivniji razvoj stočarstva

1.4. Prioritet – Razvijeni i promovisani turizam i kulturno historijsko naslijeđe

- 1.4.1. Mjera – Unapređenje kulturno-historijskog naslijeđa
- 1.4.2. Mjera – Tekući transfer građanima i podrška NVO za obogaćivanje kulturnih sadržaja
- 1.4.3. Mjera – Unapređenje turističke ponude i starih zanata

2. Strateški cilj II (SC II) – Odgovorna uprava orijentirana na transparentno i profesionalno pružanje usluga i unapređenje kvaliteta života za sve građane:

2.1. Prioritet – Unapređen sektor socijalne zaštite i položaj ranjivih grupa

- 2.1.1. Mjera – Stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih kategorija stanovništva
- 2.1.2. Mjera – Unapređenje podrške ranjivim grupama
- 2.1.3. Mjera – Provođenje aktivnosti za ravnopravnost spolova
- 2.1.4. Mjera – Unapređenje bezbjednosti na području grada

2.2. Prioritet – Modernizovan sistem zdravstvene zaštite uz poštivanje principa „ Niko ne smije biti isključen“

- 2.2.1. Mjera – Podrška za pružanje usluga zdravstvene zaštite ranjivim grupama
- 2.2.2. Mjera – Podrška za adekvatno zbrinjavanje domaćih i napuštenih životinja

2.3. Prioritet – Modernizovani programi i poboljšani uslovi za rad u svim obrazovnim ustanovama

2.3.1. Mjera – Poboljšani uslovi za rad i povećana obuhvatnost djece u predškolskim obrazovnim

Ustanovama

2.3.2. Mjera – Poboljšani uslovi za izvođenje nastave u osnovnim školama

2.3.3. Mjera – Usklađivanje obrazovnih programa srednjih škola sa potrebama privrede

2.4. Prioritet – Unapređen sportsko-kulturni život

2.4.1. Mjera Unapređenje sportskog života kroz ulaganje u sportsku infrastrukturu

2.4.1.1. Mjera – strateški projekat – završetak privredno kulturnog i sportskog centra Bazen Gračanica

2.4.2. Mjera – Unapređenje kulturnog života

- 2.5. Prioritet – Unapređen rad lokalne uprave kroz digitalizaciju administrativnih usluga
 - 2.5.1. Mjera – Unapređenje rada gradskih službi,
 - 2.5.2. Mjera – Digitalizacija administrativnih usluga za građane i privrednike
- 2.6. Prioritet – Unapređena cestovna infrastruktura i javna rasvjeta u urbanom i ruralnom području Grada
 - 2.6.1 Mjera – Izgradnja i rekonstrukcija saobraćajne infrastrukture u urbanom području
 - 2.6.1.1. Mjera – Izgradnja raskrsnice sa kružnim tokom na rijeci Sokoluši (lokacija Dom kulture Gračanica – Žitokombinat)
 - 2.6.2. Mjera - Izgradnja i rekonstrukcija čvrste infrastrukture u ruralnim područjima
- 3. Strateški cilj III (SC III) – Pametno upravljanje prirodnim resursima i korištenje čiste energije
 - 3.1. Prioritet – Efikasno upravljanje otpadom
 - 3.1.1. Mjera – Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom
 - 3.1.1.1. Sanacija deponije komunalnog otpada Grada Gračanica (II faza)
 - 3.1.2. Mjera - Organizovanje odvoza otpada iz ruralnih područja
 - 3.1.3. Mjera – Sortiranje otpada, reciklaža i ponovna upotreba otpada
 - 3.2. Prioritet – Unapređeni sistemi vodosnabdijevanja, sanitacije i upravljanja vodama
 - 3.2.1. Mjera – Izgradnja i rekonstrukcija sistema vodosnabdijevanja u urbanom i ruralnom području
 - Grada
 - 3.2.1.1. Strateški projekat – Rješavanje vodosnabdijevanja u Mz Lukavica
 - 3.2.1.2. Strateški projekat – Izgradnja postrojenja za tretman pitkih voda Mz Soko
 - 3.2.2. Mjera – Rekonstrukcija kaptaža i izvorišta za vodosnabdijevanje
 - 3.2.3. Mjera – Izgradnja kanalizacione mreže u urbanom i ruralnom području grada
 - 3.2.3.1. Strateški projekat – Izgradnja fabrike za prečišćavanje otpadnih voda kanalizacionog sistema Gračanica u Mz Gračanica
 - 3.2.4. Mjera Uređenje vodotoka I i II kategorije
 - 3.2.4.1. Strateški projekat – Obezbijeđenje proticajnog profila rijeke Spreče na kritičnim lokacijama na području grada Gračanica
 - 3.3. Prioritet – Pобољшан kvalitet zraka realizacijom mjera energetske efikasnosti i ublažavanja klimatskih
 - Promjena
 - 3.3.1. Mjera- Podizanje svijesti javnosti o energetskej efikasnosti i klimatskim promjenama
 - 3.3.2. Mjera – Provođenje mjera energetske efikasnosti iz SECAP-a
 - 3.3.2.1. Strateški projekat – Toplifikacija grada Gračanica III faza
 - 3.3.2.2. Strateški projekat – Sanacija krovova sa azbestno- cementnim salonitnim pokrovom
 - 3.4. Prioritet – Poboљšana sigurnost građana u odnosu na rizike od prirodnih i drugih nesreća
 - 3.4.1. Mjera – Unaprijeđen sistem zaštite i spašavanja građana i materijalnih dobara
 - 3.4.2. Mjera – Ubrzanje procesa demniranja preostalog područja kontaminiranog minsko-eksplozivnim i Neeksplozivnim ubojitim sredstvima
 - 3.4.2.1 – Strateški projekat – Deminiranje kontaminiranog područja grada Gračanica
 - 3.4.3. Mjera – Sanacija klizišta

Poglavlje 2 - Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unaprijeđenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i interne revizije te razvojem makroekonomske statistike.

Prije izbijanja sukoba na Bliskom istoku globalna ekonomija pokazivala je znakove otpornosti. Povećana privatna ulaganja povezana s umjetnom inteligencijom i poticajnom kombinacijom politika u ekonomiji pridonijeli su ublažavanju nepovoljnih utjecaja povezanih s carinama. Iako je smanjenje američkih carina nakon presude američkog Vrhovnog suda u određenoj mjeri podržalo rast, neizvjesnost povezana s budućim trgovinskim politikama ostala je visoka. Geopolitička nestabilnost na Bliskom istoku rezultirala je znatnim poskupljenjem energenata. U promatranom razdoblju, počevši od sredine prosinca prethodne godine, cijene nafte povećale su se za čak 84 %. Zbog sukoba SAD-a, Izraela i Irana, cijena plina (LNG) u Europi gotovo se udvostručila. Glavni uzrok nesigurnosti je Hormuški tjesnac, kroz koji prolazi petina svjetskog plina (većinom iz Katara), a koji je sada pod rizikom. Situaciju u Europi dodatno otežava činjenica da su zalihe plina trenutačno na rekordno niskim razinama. Ratna zbivanja donijela su veliku neizvjesnost koja koči svjetsku ekonomiju, istodobno povećavajući opasnost od daljnjeg rasta cijena. Nakon rasta od 3,6 % u 2025. godini očekuje se postupno usporavanje rasta na 3,3 % u 2026. godini te na 3,2 % u 2027. godini dok bi u 2028. godini stopa rasta trebala ostati stabilna i iznositi 3,3 %. Iako su visoke cijene energije poticale inflaciju, taj je utjecaj ove godine ublažen nižim carinama. Predviđa se da će se globalna inflacija u 2026. godini zadržati na stabilnih 3,1 % (isto kao i u 2025.), nakon čega bi trebala postupno opadati – na 2,7 % u 2027. godini te na 2,5 % u 2028. godini

Iako je ekonomija europodručja u prethodnoj godini pokazala izvjestan stepen otpornosti na šokove izazvane trgovinskim politikama, novonastala geopolitička situacija smanjila je izgleda za njegov rast. Sva velika gospodarstva europodručja zabilježila su pozitivan rast u posljednjem tromjesečju prethodne godine. Rast bruto dodane vrijednosti uglavnom je potaknut uslužnim sektorom, osobito informacijskim i komunikacijskim uslugama, poslovanjem nekretninama te javnim uslugama, dok se doprinos prerađivačke industrije ponovno smanjio. Što se tiče daljnjih kretanja, očekuje se da će šok cijena energije i sve veća neizvjesnost uzrokovana ratnim sukobima nepovoljno utjecati na kupovnu moć stanovništva kao i na povjerenje potrošača. No, pretpostavka o ograničenom sukobu na Bliskom istoku upućuje na zaključak da će nepovoljan učinak rata na rast u europodručju biti usmjeren na kratkoročno razdoblje. Naime, kako stope štednje prestaju rasti, očekivano je ponovno povećanje lične potrošnje. Procjenjuje se da će se godišnja stopa rasta u 2026. godini smanjiti na 0,9% (s 1,5% u 2025), te da će se potom, uz oporavak domaće potražnje, povećati na 1,3% u 2027. i 1,4% u 2028.

Također se predviđa da će potrošnja kućanstava u kratkom roku biti slabija, ali bi u srednjoročnom razdoblju trebala rasti. Nakon pada zbog više inflacije u 2026. godini, rast lične potrošnje u srednjoročnom bi razdoblju trebao biti poduprt snažnijim rastom realnih plaća i otpornim tržištem rada. Ulaganja bi, unatoč početnom slabljenju zbog rata, trebala porasti, potaknuta većom domaćom i inozemnom potražnjom, povećanom potrošnjom na obranu i infrastrukturu, smanjenjem neizvjesnosti, povoljnijim uvjetima financiranja i jačanjem dobiti. Očekuje se da će domaću potražnju kontinuirano podupirati fiskalni poticaji usmjereni na obranu i infrastrukturu. U osnovnim projekcijama predviđa se da će se inflacija u europodručju, mjerena Harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC), povećati s 2,1 % u 2025. na 2,6 % u 2026. godini, nakon čega bi se trebala smanjiti na 2,0 % u 2027. te iznositi 2,1 % u 2028. godini.

Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine u 2025. godini izražen u tekućim cijenama iznosio je 59,5 mlrd. KM (prema rashodnom pristupu), što predstavlja nominalni rast od 8,1 %. Međutim, realna stopa rasta, koja isključuje utjecaj cijena, iznosila je 2,1 %. Stope realnog rasta pojedinih komponenti BDP-a su sljedeće: finalna potrošnja 2,4 % (potrošnja kućanstava 2,3 % i potrošnja države 2,8 %); bruto investicije 6,8 %; izvoz roba i usluga 2,5 % i uvoz roba i usluga 5,3 %.

U 2025. godini zabilježena je godišnja stopa inflacije od 4,0 %. Iako je opća razina cijena porasla, kretanja su bila prilično raznolika ovisno o kategoriji. Najviši rast cijena u prethodnoj godini zabilježen je u cjenovnim kategorijama: hrana i bezalkoholna pića (+8,1 %), restorani i hoteli (+7,0 %) te zdravstvo (+6,0 %). S druge strane, određene su kategorije bile povoljnije, što je ublažilo ukupnu stopu inflacije. Cijene odjeće i obuće

zabilježile su značajan pad, kao i prethodnih godina (-7,8 %), isto kao i cijene prijevoza (-2,2 %), čemu je najviše pridonio pad troškova u potkategoriji „uporaba prijevoznih sredstava“ (-3,4 %).

Tokom prvog tromjesečja 2026. došlo je do vidnog intenziviranja inflacijskih pritisaka, pri čemu je prosječna godišnja stopa inflacije iznosila 4 %. Dramatičan skok cijena u martu od 5,1 % pokazuje da inflacija ponovo uzima zamah. Ovaj snažni skok cijena u martu direktna je posljedica šokova izazvanih ratnim sukobima na Bliskom istoku, koji su preko skupljih energenata i blokada u opskrbi ponovno potaknuli inflaciju krajem tromjesečja.

Prema prvoj procjeni Federalnog zavoda za statistiku BiH, ekonomska aktivnost u Federaciji BiH u 2025. godini zabilježila je usporavanje realnog rasta s 3,4 % koliko je iznosio u 2024. godini, na 1,9 % u 2025. Istodobno je zabilježen znatno snažniji nominalni rast od 7,8 %, što je direktna posljedica ubrzane inflacije, odnosno rasta opće razine cijena. Ako se posmatra proizvodna strana BDP-a, zabilježen je umjeren rast široko rasprostranjen po djelatnostima. Rast realne bruto dodane vrijednosti najviše je potaknut uslugama i to u područjima: „financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja“ 5,1 %, „stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti“ i „administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti“ 3,9 %, „građevinarstva“ 3,8 % te „informacijske i komunikacijske usluge“ 3,6%.

U 2025. godini ukupni obim industrijske proizvodnje zabilježio je godišnji pad od 0,3 %. Negativni trendovi u proizvodnji, popraćeni smanjenjem broja zaposlenih u industrijskom sektoru (prvenstveno u prerađivačkoj industriji) te kontinuiranim rastom cijena električne energije upućuju na snažne troškovne pritiske. Navedeni faktori predstavljaju ključne izazove za održavanje konkurentnosti domaće industrije na tržištu

Prvo tromjesečje 2026. godine obilježeno je ozbiljnim slabljenjem industrije Federacije BiH, uz pad od 4,7 %. Ovi podaci potvrđuju da je industrija pod snažnim pritiskom visokih troškova i smanjene inozemne potražnje, što dovodi do recesijskih kretanja u proizvodnom sektoru.

Analiza prema Glavnim industrijskim grupacijama ukazuje na opći negativni trend u gotovo svim segmentima, uz iznimku kapitalnih proizvoda koji bilježe rast od 2,7 %. Najizraženiji pad proizvodnje zabilježen je kod trajnih proizvoda za široku potrošnju koji su zabilježili oštar dvoznamenkasti pad za čak 20,3 %, što ukazuje na znatno slabljenje kupovne moći i suzdržanost kućanstva pri potrošnji. Slijede sektori energije s padom od 7,4 %, netrajnih proizvoda za široku potrošnju s 5,2 % te intermedijarnih proizvoda s 2,5 %. Promatrano popodručjima djelatnosti, negativna kretanja zahvatila su vađenje ruda i kamena (-25,2 %) te prerađivačku industriju (-3,1 %). Nasuprot tomu, blagi pozitivan pomak od 0,7 % ostvarenje u području proizvodnje i opskrbe električnom energijom i plinom. U razdoblju januar – decembar 2025. godine ukupan izvoz iz FBiH iznosio je 11,2 mlrd. KM, što predstavlja rast od 4,3 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ovaj pozitivan trend izravan je odraz ekonomskog oporavka europodručja, čija je veća potražnja potaknula dinamičniju vanjskotrgovinsku razmjenu. S druge strane, uslijed visoke uvozne ovisnosti ekonomije i jačanja domaće potražnje, zabilježen je i rast uvoza. Ukupna vrijednost uvoza u promatranom razdoblju dosegla je 21,0 mlrd. KM, uz ostvareni godišnji rast od 4,1 %. Ukupna vrijednost ostvarenog izvoza iznosila je 2,8 mlrd. KM, što predstavlja povećanje od 1,3 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Analiza prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) ukazuje na heterogena kretanja po sektorima. Najveći rast zabilježen je u sektoru „vađenje ruda i kamena“ s visokom stopom rasta od 41,2 %. Najveći pad evidentiran je u sektoru „proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija“, gdje je izvoz smanjen za 37,9 %. Ukupan uvoz u promatranom razdoblju iznosio je 5,1 mlrd. KM, uz stopu rasta od 0,3 % na godišnjoj razini. Ključni generatori rasta uvozne strane bile su kategorija „ostalo“ s naglim porastom od 112,5 % te „prerađivačka industrija“ s umjerenim rastom od 3,1 %. Ovi podaci ukazuju na stabilizaciju trgovinskih tokova uz značajne strukturne promjene unutar energetskeg i ekstraktivnog sektora. Nakon snažnih inflacijskih udara uzrokovanih energetskeg krizom zbog rata u Ukrajini, inflacija potrošačkih cijena u 2024. godini usporila je na 1,4 % s 5,1 % u 2023. godini (godišnji lančani indeksi). U 2025. godini dolazi do ponovnog ubrzanja rasta stope inflacije u Federaciji BiH, prvenstveno zbog baznog učinka te snažnog rasta cijena hrane i električne energije. Ponovni rast inflacije u prethodnoj godini uzrokovan je i snažnim rastom prosječnih realnih plaća nakon povećanja minimalne plaće, što se prelilo na rast cijena usluga. Ukupna inflacija potrošačkih cijena u FBiH u 2025. godini iznosila je 3,7 %. U prvom tromjesečju 2026. godine Federacija BiH zabilježila je ubrzanje rasta potrošačkih cijena. Dok je prosječna stopa inflacije u prva tri mjeseca iznosila 3,9 %, podaci za mart 2026. godine ukazuju na snažan inflacijski skok od 5,2 %. Ovakva dinamika sugerira prijelaz s umjerene na povišenu inflaciju, uzrokovanu kombinacijom unutarnjih strukturnih

pritisaka i vanjskih geopolitičkih šokova. U martu 2026. godine, odjeljak Prijevoz zabilježio je rast od 13,3 %. Taj je skok direktna posljedica rasta cijena nafte na svjetskom tržištu, uzrokovanog eskalacijom sukoba na Bliskom istoku. Zbog visoke korelacije troškova transporta s krajnjim cijenama dobara i usluga, odjeljak Prijevoz predstavlja ključnu tačku prelijevanja uvozne inflacije na domaće cijene.

Makroekonomski okvir za razdoblje 2027 - 2029. godina

Globalna ekonomija u 2025. godini pokazala je neočekivanu otpornost, prvenstveno zahvaljujući investicijama u umjetnu inteligenciju, obnavljanju zaliha i stabilnosti finansijskih tržišta. Međutim, geopolitičke nestabilnosti, posebno zaoštavanje sukoba na Bliskom istoku, uzlazni trend cijena energenata te poremećaji na tržištu nafte i plina, znatno su povećali negativne rizike. Dodatne izazove stvaraju naglašena politička neizvjesnost, slabljenje prekograničnih ulaganja te poremećaji u lancima opskrbe, što globalno gospodarstvo usmjerava prema nepovoljnijim ishodima.

Prema izvještaju Svjetske banke, procijenjena vrijednost realnog rasta BDP-a u BiH u 2025. godini iznosi 2,1 %, a projekcije za tekuću i narednu godinu iznose 2,5 % i 3,0 % respektivno. U nastavku, tablično su predstavljene projekcije najznačajnijih makroekonomskih pokazatelja BiH za razdoblje 2026 – 2029. godine (Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH).

Dakle u Federaciji BiH u tekućoj 2026. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,0%, a za period 2027.–2029. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3,0%.

Tablica 4. Projekcije najznačajnijih makroekonomskih pokazatelja BiH za razdoblje 2026 – 2029. godine

Pokazatelj	2026	2027	2028	2029
BDP – realna godišnja stopa promjene (u %)	2,0	2,6	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	4,1	2,2	2,1	2,0
Realni rast uvoza u %	2,6	3,5	4,1	3,1
Realni rast izvoza u %	1,9	3,2	4,2	3,2

Izvor: DEP, mart 2026.

Ekonomska perspektiva Bosne i Hercegovine za razdoblje 2027 - 2029. godine bit će primarno determinirana interakcijom vanjskih makroekonomskih varijabli i unutarnjih institucionalnih performansi. Zbog visokog stupnja trgovinske otvorenosti, gospodarstvo Bosne i Hercegovine usko je povezano s dinamikom rasta u zemljama Europske unije (posebno Njemačkoj, Italiji i Austriji). Projektirani oporavak ili stagnacija u tim gospodarstvima izravno će utjecati na domaći izvozni sektor, industrijsku proizvodnju i priljev inozemnih izravnih ulaganja. Geopolitičke nestabilnosti te volatilitet cijena energenata i sirovina na svjetskom tržištu predstavljaju glavne rizike koji mogu utjecati na domaću inflaciju. Također, unutarnji rast ovisit će o učinkovitosti provedbe reformskih agendi. Fokus je na unaprjeđenju poslovnog okružja, digitalnoj transformaciji te energetske tranziciji (usklađivanje s mehanizmom CBAM). Osim toga, značajnu odrednicu rasta u srednjoročnom razdoblju predstavljat će i sposobnost institucija da učinkovito apsorbiraju sredstva iz Plana rasta EU-a za Zapadni Balkan, što bi trebalo i značajno ubrzati konvergenciju prema Europskoj uniji.

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji za period 2024-2029

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Nominalni BDP u mil KM	55.091	59.440	62.895	66.115	69.602	73.486
Nominalni rast u %	6,0	7,9	5,8	5,1	5,3	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	103,4	105,7	103,7	102,5	102,2	102,1
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	53.300	56.247	60.651	64.521	68.101	71.987
Realni rast u %	2,6	2,1	2,0	2,6	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,7	4	4,1	2,2	2,1	2
Potrošnja u mil KM	47.560	50.700	53.459	56.068	58.546	61.292
Realni rast u %	4,1	2,2	1,6	2,1	2,0	2,3
Vladina potrošnja u mil KM	10.524	11.471	11.896	12.729	13.518	14.329
Realni rast u %	2,8	2,8	2,2	1,9	2,1	1,9

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Privatna potrošnja u mil KM	37.036	39.229	41.563	43.340	45.028	46.963
Realni rast u %	4,4	2,0	1,4	2,1	2,0	2,4
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	13.097	14.194	14.962	16.024	17.154	18.395
Realni rast u %	10,2	5,2	3,3	5,4	5,5	5,7
Vladine investicije u mil KM	1.831	2.106	2.306	2.520	2.772	3.049
Realni rast u %	16,9	11,7	7,2	7,4	7,7	7,7
Privatne investicije u mil KM	11.266	12.088	12.656	13.504	14.382	15.346
Realni rast u %	9,2	4,2	2,6	5,0	5,1	5,3
Uvoz u mil KM	29.057	30.602	31.878	33.548	35.429	37.416
Nominalni rast u %	4,5	5,3	4,2	5,2	5,6	5,6
Realni rast u %	4,7	5,2	2,6	3,5	4,1	3,1
Izvoz u mil KM	21.879	23.133	24.033	25.177	26.640	28.188
Nominalni rast u %	-0,2	5,7	3,9	4,8	5,8	5,8
Realni rast u %	-1,6	2,6	1,9	3,2	4,2	3,2
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	23,9	24,2	24,3	24,7	25,3
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.860	-1.994	-2.088	-2.371	-2.631	-2.866
Rast u %	74,4	7,2	4,7	13,6	11,0	8,9
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,4	-3,4	-3,3	-3,6	-3,8	-3,9

Izvor: DEP, mart 2026. godina

U posljednjem DEP-ovom dokumentu makroekonomskih projekcija napominje se da važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu od 2027. godine, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU-27. DEP-ove projekcije makroekonomskih pokazatelja zasnivaju se na trenutno dostupnim srednjoročnim prognozama Evropske komisije (European Economic Forecast). Prema ovim projekcijama, očekuje se da će u posmatranom periodu privreda Evropske unije stabilizovati svoj realni ekonomski rast na stopama iznad 1,5%, dok bi se inflacija trebala trajno približiti ciljanoj razini od oko 2%, uz stabilnu stopu nezaposlenosti na nivou od oko 5,9%.

Ekonomska kretanja u Federaciji BiH tijekom 2026. godine, uz unutarnje determinante, bit će pod značajnim utjecajem vanjskih geopolitičkih rizika, prvenstveno uslijed eskalacije sukoba na Bliskom istoku. Projicirane stope rasta temelje se na pretpostavci ograničenog intenziteta i trajanja spomenutog sukoba, bez širih implikacija na globalne opskrbne lance i energetska tržišta.

Prema posljednjim podacima Federalnog zavoda za statistiku BiH, ukupan obim industrijske proizvodnje u FBiH u razdoblju januar-mart zabilježio je pad od 4,7 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ovakvi pokazatelji nisu neočekivani s obzirom na to da industrijski sektor FBiH bilježi dugotrajan silazni trend, što upućuje na sustavno strukturno slabljenje industrijske baze. Dodatni pritisak stvara niska razina gospodarske

aktivnosti u europodručju, koja je dovela do slabljenja inozemne potražnje i produbljivanja negativnih trendova u industrijskoj bilanci. Promatrano po sektorima, u prvom tromjesečju tekuće godine rudarstvo bilježi značajan pad od 25,2 %, dok je u prerađivačkoj industriji ostvaren pad od 3,1 %. Nasuprot tome, sektor proizvodnje i opskrbe električnom energijom i plinom bilježi blagi rast od 0,7 %. Poseban analitički fokus usmjeren je na prerađivačku industriju, s obzirom na njezin dominantan udjel u ukupnoj industrijskoj strukturi. Zabrinjava negativna dinamika na tržištu rada unutar ovog sektora, koji je u protekloj godini zabilježio pad zaposlenosti od 2,7 %. Gubitak 2.776 radnih mjesta izravna je posljedica smanjene proizvodne aktivnosti i narušene konkurentnosti. Industrijska proizvodnja FBiH i dalje je izrazito ugljično intenzivna, što je povezano s visokim oslanjanjem na fosilna goriva te tehnološkom zastarjelošću kapaciteta. Bez hitne dekarbonizacije i prijelaza na obnovljive izvore energije, industrijski sektor suočava se s rizikom postupne marginalizacije na tržištu Europske unije uslijed uvođenja strožih ekoloških standarda i uvoznih pristojbi (poput CBAM-a). Slijedom toga, u kratkoročnom razdoblju ne projicira se snažniji oporavak industrijskog sektora.

Nasuprot industrijskoj stagnaciji, uslužne djelatnosti bilježe snažan rast potaknut povećanom ličnom potrošnjom. Podaci o kretanju BDP-a za posljednje tromjesečje 2025. godine ukazuju na pozitivan zamah u sljedećim sektorima: financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (+6,4 %), građevinarstvo (+3,8 %), informacije i komunikacije (+3,4 %), trgovina, prijevoz i skladištenje te hotelijerstvo i ugostiteljstvo (+2,5 %). Udjel uslužnih djelatnosti u strukturi BDP-a kontinuirano raste, čime usluge postaju primarni nositelj gospodarskog rasta. Ovakva kretanja uzrokuju realokaciju radne snage. Dok se u proizvodnim sektorima broj radnih mjesta smanjuje, potražnja za specifičnim vještinama u uslužnom sektoru raste, što zahtijeva sustavnu prekvalifikaciju radne snage.

Osim vanjskih determinanti, ključni unutarnji faktor u projiciranom razdoblju bit će institucionalni kapacitet zemlje za provedbu strukturnih reformi. Dosljedna implementacija reformskih procesa (definiranih kroz Program ekonomskih reformi – ERP i Reformsku agendu) nužna je za intenziviranje ekonomske aktivnosti i jačanje potencijalne stope rasta.

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, adekvatna provedba strukturnih reformi (ERP, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti) doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicionih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). U osnovnom scenariju se očekuje da bi ova dešavanja u konačnici rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2027. - 2029. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 2,2%. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2027.-2029. godina očekuje prosječni rast javne potrošnje od oko 2,0% na godišnjem nivou. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projicirana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u strukturi BDP-a bi se djelimično smanjio. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2027.-2029. godina u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje investicija po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 5,5% (2027: 5,4%, 2028: 5,5% i 2029: 5,7%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 85% ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese mogli povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti-zelena tranzicija, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 7,5% na godišnjem nivou. Postepena stabilizacija u eksternom okruženju

uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Međutim, za razliku od ranijih projekcija dodatni izazov bh. ekonomiju naročito u okviru izvozno orijentisane prerađivačke industrije i izvoza roba predstavljat će uvođenje CBAM-a (*Carbon Border Adjustment Mechanism*) od strane EU. Kašnjenja i parcijalna provedba potrebne regulative mogli bi značajno oslabiti međunarodnu konkurentnost bosanskohercegovačke ekonomije i oslabiti njenu vanjsku poziciju na izvoznim tržištima.

U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati nešto niži prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 3,5% (2027: 3,2%, 2028: 4,2% i 2029: 3,2%). Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, obzirom da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan i vrlo često amortizovao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali usljed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 38,5% na kraju 2029. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom periodu trebao kretati po godišnjoj stopi rasta od 3,6% (2027: 3,5%, 2028: 4,1% i 2029: 3,1%). Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 50,5% BDP-a na kraju 2029. godine što bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na oko 12%, odnosno neutralnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2029. godinom trebala iznositi skoro 75%.

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate makroekonomska očekivanja kretanja onih agregata s kojima su u značajnoj korelaciji. S obzirom na visok nivo nepredvidivosti krajnjeg ishoda ekonomskih tokova, moguće su i značajnije promjene u realizaciji projekcija javnih prihoda. Neizvjesnost u vanjskom okruženju prepoznata je kao značajan rizik po ostvarenje prognozirano srednjoročnog ekonomskog rasta. Od domaćih rizika, značajan potencijalni negativni uticaj mogao bi imati spor tempo provođenja ekonomskih reformi. Poseban akcenat stavlja se i na obavezu provedbe reformi domaćeg zakonodavstva u oblasti zelene energije do 2027. godine, čije bi kašnjenje moglo u značajnoj mjeri ugroziti ukupnu konkurentnost Bosne i Hercegovine te dovesti do pada bruto domaćeg proizvoda.

Projekcije poreznih prihoda i obaveznih socijalnih doprinosa za 2026. godinu temelje se na trenutno provedenim izmjenama politika, prate projektovane makroekonomske pokazatelje, kao i tekuće trendove u naplati, korigovane za jednokratne uticaje. Potencijalna implementacija novih mjera u ovoj oblasti u narednom srednjoročnom periodu može značajno uticati na projicirani nivo naplate.

Na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu značajno uticati: izmjene ostalih poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanjima prihoda od indirektnih poreza za institucije BiH, rad poreznih administracija, kao i razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda i sl.

Industrijska proizvodnja i robna razmjena

Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini pored proizvodnih procesa u zemlji, u velikoj mjeri je određen ekonomskim kretanjima u glavnim trgovinskim partnerima odnosno izvoznom tražnjom. Obzirom da je u posljednje vrijeme ekonomska aktivnost u zemljama EU bila prilično stagnantna to se odrazilo i na trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u zemlji. Naime, Bosna i Hercegovina već duži vremenski period bilježi trend usporavanja fizičkog obima industrijske proizvodnje. U skladu sa ovim vanjskim kretanjima, Bosna i Hercegovina bilježi niži nivo fizičkog obima industrijske proizvodnje, ovo se naročito odnosi na prerađivačku industriju. Naime, trenutno raspoloživi statistički podaci za 2025. godinu ukazuju da je negativan trend u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen. Tako je prema podacima BHAS-a za 2025. godinu u Bosni i Hercegovini registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od

1,7% u odnosu na prethodnu godinu.¹¹ Sektorski posmatrano prema podacima BHAS-a u 2025. godini pad obima proizvodnje u rudarstvu iznosio 3,2%, prerađivačkoj industriji 1,9%, dok je u okviru sektora za proizvodnju električne energije zabilježeno smanjenje proizvodnje od 0,9%.

Ovakva kretanja industrijske proizvodnje potvrđuju visok stepen povezanosti ekonomskih tokova u Bosni i Hercegovini sa privrednim kretanjima u zemljama Evropske unije. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da su kretanja u okviru prerađivačke industrije koja čini oko $\frac{3}{4}$ ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini bila ključna za pad fizičkog obima proizvodnje. Imajući u vidu eksterna ekonomska

kretanja i interne dinamike u zemlji u skorijem periodu nije izvjestan značajniji iskorak kada je u pitanju kretanje industrijske proizvodnje u zemlji.

U slučaju da u **periodu 2026.-2029. godina**, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu dođe do osjetnije stabilizacija ekonomske aktivnosti to bi se odrazilo i na kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini vrlo je važno blagovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Samo pod uslovom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti poboljšanje i pozitivne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Vanjskotrgovinska razmjena BiH u razdoblju 2021–2025. godine pokazuje izraženu neravnotežu između uvoza i izvoza, uz kontinuirano prisutan vanjskotrgovinski deficit. Kretanje obima i strukture robne razmjene u posmatranom periodu determinisano je kombinacijom vanjskih i unutarnjih faktora, među kojima se posebno izdvajaju globalni ekonomski trendovi, kretanje cijena energenata i sirovina na svjetskom tržištu, inflatorni pritisci, kao i promjene u potražnji na glavnim izvoznim tržištima.

Tržište rada

Prosječan broj zaposlenih lica u periodu I-XII 2025. godine iznosio je 853,6 hiljada i nije se značajno mijenjao u odnosu na prethodnu godinu odnosno manji je za 0,1%. Analizirajući dešavanja po djelatnostima može se vidjeti da je najveći uticaj na broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2025. godine bio kroz smanjeni obim proizvodnje u prerađivačkoj industriji gdje je broj zaposlenih lica smanjen za 3%. U djelatnosti trgovine, koja uz prerađivačku industriju zapošljava najviše lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih je uvećan ali po znatno sporijoj stopi u odnosu na prošlu godinu (0,7%). Broj registrovanih nezaposlenih lica se nastavio postepeno smanjivati i u prosjeku perioda I-XII

2025. godine bio je manji za 2,9% g/g i iznosio je oko 319,1 hiljada. U 2025. godini registrovan je snažan rast plata. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII

2025. godine nominalno je uvećana za 13,7% i iznosila je 1.570 KM. Realni rast prosječne neto plate iznosio je 9,3% uzimajući u obzir rast cijena – inflaciju.

Ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini na početku 2026. godine se smanjuje. Prema raspoloživim podacima BHAS-a u januaru 2026. godine broj zaposlenih lica bio je manji za

0,6% i iznosi 850,1 hiljada dok je broj registrovanih nezaposlenih lica smanjen za 2,1%

i iznosio je 316,7 hiljada. Posmatrajući broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti, može se vidjeti da je najveći uticaj na broj zaposlenih lica bio kroz dešavanja u industrijskoj proizvodnji, a naročito u prerađivačkoj industriji. U djelatnosti prerađivačke industrije broj zaposlenih lica je smanjen za 2,9% (negativan doprinos rastu od 0,5 p.p.). U djelatnosti koja zapošljava najviše lica zajedno sa prerađivačkom industrijom

- trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala takođe je došlo do

smanjenja broja zaposlenih lica za 0,4% (negativan doprinos rastu ukupnog broja

zaposlenih od 0,1 p.p.). Pored trgovine, jednak negativan doprinos rastu broja zaposlenih bio je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane kao i ostalih uslužnih djelatnosti. Istovremeno prosječna neto plata iznosi 1.644 KM i nominalno je uvećana za 9% (realni rast 5,3%). Bitno je napomenuti da je početkom 2026. godine došlo do uvećanja najnižih plata u oba entiteta što doprinosi rastu prosječne neto plate. Projekcije na tržištu rada do kraja 2026. godine uglavnom su bazirane na očekivanom ekonomskom rastu u posmatranom periodu, odnosno ambijentu poslovanja koji determiniše nivo ekonomske aktivnosti. ECB u svojim posljednjim projekcijama u martu 2026. godine predviđa da bi stopa nezaposlenosti u eurozoni mogla ostati nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu i iznositi 6,3%, uz usporen rast broja zaposlenih lica od 0,5%. Prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini u 2026. godini

se očekuje ekonomski rast od 2% praćen usporenim rastom investicija, uvoza i izvoza u odnosu na prethodnu godinu što ukazuje da bi broj zaposlenih lica mogao stagnirati u odnosu na prethodnu godinu. Pored toga, rast prosječne neto plate bi mogao iznositi oko 9% u posmatranoj godini. Bitno je napomenuti da projekcije na tržištu rada zavise od navedenih rizika koji bi mogli uticati na pretpostavljeni rast plata kao i broj zaposlenih lica.

Projekcije za osnovne indikatore na tržištu rada u periodu 2027-2029. godine bazirane su na analizi ekonomskog rasta kao i njegovih osnovnih komponenti, odnosno obimu potražnje, trgovine, industrijske proizvodnje i investicija (detaljnije u poglavlju o ekonomskom rastu). Pored toga, bitno se osvrnuti na dešavanja u EU odnosno na raspoloživa predviđanja stručnjaka međunarodnih institucija. ECB predviđa u 2027-2028. godini nešto brži ekonomski rast (u odnosu na 2026. godinu) uz stopu nezaposlenosti u eurozoni od 6,3% i 6,2% respektivno. Istovremeno, u posmatranom periodu, se očekuje rast broja zaposlenih lica od 0,4%. Prema projekcijama DEP-a, u periodu 2027-2029. godine, u Bosni i Hercegovini se takođe očekuje brži ekonomski rast u poređenju sa 2026. godinom. Uz bolju poslovnu klimu očekuje se povećanje broja zaposlenih lica u periodu 2027-2029. godine od 1%-1,5% i postepeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata od 5,7%-6% . Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Najveći broj zaposlenih lica bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše lica (oko 37%). Ipak, rast plata i broja zaposlenih lica determinisan je identifikovanim rizicima.

2.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija

Rizici po ostvarenje makroekonomskih projekcija za period 2026–2029. godine mogu se podijeliti na vanjske i unutrašnje, pri čemu su trenutno izraženiji vanjski rizici. Usporavanje globalnog ekonomskog rasta, geopolitičke tenzije, rast cijena energenata i hrane, poremećaji u lancima snabdijevanja te pojačani inflatorni pritisci mogli bi negativno uticati na potrošnju, investicije, industrijsku proizvodnju i vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini. Dodatni rizik predstavlja moguće smanjenje priliva stranih direktnih investicija usljed viših kamatnih stopa, povećanih troškova poslovanja i slabijeg poslovnog povjerenja na međunarodnom tržištu.

Među unutrašnjim rizicima posebno se izdvajaju složen institucionalni okvir, spor tempo provođenja strukturnih reformi i politička neizvjesnost, što može negativno uticati na poslovno okruženje, investicionu aktivnost i ukupni ekonomski rast. Značajan izazov predstavlja i proces prilagođavanja ekonomije zahtjevima zelene tranzicije i primjeni CBAM regulative Evropske unije. Eventualna kašnjenja u usklađivanju domaće regulative i proizvodnih procesa sa evropskim standardima mogla bi smanjiti konkurentnost izvoznog sektora, posebno energetske intenzivne industrije, te negativno uticati na proizvodnju, izvoz, zaposlenost i javne prihode.

Rizici su izraženi i na tržištu rada i u energetske sektoru. Nastavak odliva radno sposobnog i kvalifikovanog stanovništva mogao bi dovesti do smanjenja raspoložive radne snage, niže produktivnosti i dodatnih pritisaka na rast plata. Istovremeno, stabilnost industrijske proizvodnje u velikoj mjeri zavisi od hidroloških prilika i pouzdanosti energetske kapaciteta, tako da bi eventualni poremećaji u proizvodnji električne energije mogli negativno uticati na ukupnu industrijsku aktivnost i ekonomski rast.

MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE TUZLANSKOG KANTONA

U Tuzlanskom kantonu, prema evidencijama i zvaničnim statističkim podacima na dan 31.12.2024. godine, poslovalo je ukupno 20.012 poslovnih subjekata.

U pogledu organizacione strukture, kanton karakteriše snažna baza pravnih lica i samostalnih obrtnika, iako je u toku 2024. godine zabilježeno blago smanjenje ukupnog broja aktivnih subjekata (za 7,8% u odnosu na prethodnu godinu) uslijed tržišnih prilagođavanja i rasta troškova poslovanja. Posmatrano po sektorima, najveći broj pravnih i fizičkih lica i dalje je koncentrisan u oblasti trgovine i uslužnih djelatnosti, dok prerađivačka industrija zadržava svoju tradicionalnu i stabilnu poziciju kao drugi najvažniji stub privredne strukture ovog kantona. Prema podacima za 2025. godinu, došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu za 6% u odnosu na 2024. godinu. Proizvodnja intermedijarnih

proizvoda i kapitalnih proizvoda ostvarile su rast obima proizvodnje i od 1,8% i 1,9% , respektivno. Proizvodnja energije je imala pad obima proizvodnje od 17%, a trajni proizvodi za široku potrošnju i netrajni proizvodi za široku potrošnju pad od 9,6% i 5% , respektivno.

Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona u 2025. godini iznosio je 2.120 miliona KM što je za 4% manje u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u 2024. godini. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od 2.627 miliona KM, što je pad nominalne vrijednosti uvoza od 6% u odnosu na prošlu godinu. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 506,5 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 80,7%. Najveći izvoz je u mašinskoj i hemijskoj, a najvažniji vanjskotrgovinski partneri su Austrija i Njemačka.

Tabela 3: Uvoz-Izvoz u Tuzlanskom kantonu 2025/2024 godina (u mil. KM)

I-XII 2025	Izvoz (000) KM	Uvoz (000) KM
Hrana i piće	71.743	282.780
Industrijski materijali	939.442	1.002.816
Goriva i maziva	30.706	147.375
Kapitalni proizvodi	379.931	489.302
Transportna sredstva i dijelovi	138.132	152.866
Proizvodi za široku potrošnju	374.237	322.482
Ostali proizvodi	186.467	229.545

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2026. godina

U 2025. godini, prema podacima Porezne uprave FBiH, u Tuzlanskom kantonu je naplaćeno 1.502.171.275 KM javnih prihoda. To je 9,72% ili 133 miliona KM više u odnosu na 2024. godinu. Tuzlanski kanton je drugi u učešću u ukupnoj naplati u FBiH sa učešćem od 17,13%. Na dan 31.12.2025. godine u Tuzlanskom kantonu je bilo 103.886 zaposlenih. Na evidenciji JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, na kraju decembra 2025. godine, evidentirane su 57.252 nezaposlene osobe, što predstavlja smanjenje broja nezaposlenih za 3.207 lica u odnosu na kraj prethodne godine. U pogledu kvalifikacione strukture, 66,21% čine stručne osobe, dok na nestručni kadar otpada 33,79%. Unutar ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica i dalje je izražena rodna disproporcija, pri čemu žene čine većinu sa 37.596 osoba. S druge strane, broj zaposlenih lica prema podacima Porezne uprave FBiH²⁰ (posmatrano po mjestu prebivališta zaposlenika) na dan 31.12.2025. godine iznosio je 105.124. U poređenju sa istim danom 2024. godine, zabilježen je blagi pad ukupnog broja zaposlenih za 363 radnika, odnosno za 0,34%, što reflektuje usporavanje dinamike zapošljavanja uslijed rasta operativnih troškova poslovanja i ranijih tržišnih prilagođavanja.

Tabela 4: Neto plaća za Tuzlanski kanton 2025/2024 godina

Djelatnost		Tuzlanski kanton	
		Neto plaća (XII 25)	XII 25/ 2024 %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.434,00	24,3
B	Vađenje ruda i kamena	1.736,00	10,9
C	Prerađivačka industrija	1.310,00	26,0
D	Proizvodnja i snabdijevanje el.en., plinom	2.207,00	8,5
E	Snabdijevanje vodom i uklanjanje otpadnih voda	1.490,00	23,0

F	Građevinarstvo	1.225,00	30,7
G	Trgovina na veliko i malo	1.247,00	29,5
H	Prevoz, skladištenje i komunikacije	1.192,00	29,3
I	Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	1.113,00	32,8
J	Informacije i komunikacije	2.153,00	2,6
K	Finansijske djelatnosti	2.012,00	26,6
L	Poslovanje nekretninama	1.258,00	21,0
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.552,00	33,8
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.272,00	24,1
O	Javna uprava i odbrana	1.959,00	11,8
P	Obrazovanje	1.314,00	14,2
Q	Zdravstvena socijalna zaštita	2.039,00	10,4
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.420,00	25,0
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.491,00	14,2

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2026. godina

Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u decembru 2025. je iznosila 1.497 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2024. godine, neto plaća je veća za 20%. Najviše prosječne neto plate su u sektoru proizvodnje i snabdijevanja el.energijom (2.207 KM), dok su najniže prosječne neto plate u ugostiteljstvu i hotelijerstvu (1.113 KM).

Srednjoročna porezna politika i prognoza direktnih i indirektnih poreza Grada Gračanice

Projekcije prihoda u periodu od 2027.– 2029. zasnovana je na projekcijama dostavljenim od Ministarstva finansija TK koje se odnose na date projekcije prihoda od indirektnih poreza za Grad Gračanica kao i direktnih poreza te smjernica JU Direkcije cesta u kojima su date projekcije prihoda od indirektnih poreza.

Svaki neplanirani događaj u 2026.godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH je detaljno definisana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Indirektni porezi

Kada je riječ o projekcijama prihoda od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) iz aprila 2026. godine.

Na osnovu srednjoročnih kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2026. - 2029.godine.

Svaki neplanirani događaj u 2025.godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do ponovnog vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Tabela 5: Osnovni scenario, projekcija prihoda od indirektnih poreza (2026-2029)

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
PDV	6.611,6	7.212,7	7.521,0	7.814,0	8.149,8	9,1%	4,3%	3,9%	4,3%
Akcize	1.923,4	1.948,5	2.018,0	2.089,5	2.166,7	1,3%	3,6%	3,4%	3,8%
Carine	619,4	664,6	699,1	738,3	779,6	7,3%	5,2%	5,6%	5,6%
Putarina	763,9	700,2	718,4	740,0	765,2	-8,3%	2,6%	3,0%	3,4%
Ostalo	55,7	55,0	52,0	52,0	52,0	-1,3%	-5,4%	0,0%	0,0%
UKUPNO	9.974,0	10.581,0	11.008,6	11.431,7	11.913,3	6,1%	4,0%	3,8%	4,2%
Namjenska putarina*)	-477,2	-437,6	-449,0	-462,5	-478,2	-8,3%	2,6%	3,0%	3,4%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	9,496,8	10,143,3	10.559,5	10.969,2	11.435,1	6,8%	4,1%	3,9%	4,2%

Izvor: Odjeljenje za makroekononsku analizu BiH, maj/juni 2026. godina

Uzimajući u obzir makroekonomske prognoze viših nivoa vlasti kada je u pitanju srednjoročna fiskalna politika, Grad Gračanica će u narednom periodu imati za prioritet da u okviru svojih nadležnosti nastavi sa poduzimanjem mjera usmjerenih na poboljšanje fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti, pri tome se vodeći kao i do sada racionalnim ulaganjima i trošenju raspoloživih budžetskih sredstava obzirom na cjelokupnu ekonomsku situaciju koja je dosta neizvjesna.

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i akciznih dažbina) uplaćuju se na Jedinštveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju sljedećim redoslijedom:

1. Otplata vanjskog duga,
2. Raspodjela na račun rezervi,
3. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija BiH,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikt

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti. U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) prihodi sa Jedinštvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije 34,93 %
2. Finansiranje funkcija kantona 51,23 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave 8,42 %
4. Finansiranje funkcija Grada Sarajeva 0,25%
5. Direkcija za ceste 3,90 %

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH je detaljno regulirana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste, te puna primjena modela raspodjele prihoda po osnovu indirektnih poreza između svih nivoa vlasti u Federaciji BiH na osnovu propisane formule sa utvrđenim kriterijima iz Zakona o pripadnosti javnih prihoda, koja je i korištena prilikom izrade projekcija za ove nivoe vlasti.

Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 54/20, 55/20-Isp, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 01/22, 34/22, 57/22, 76/22, 93/22, 94/22, 10/23 i 37/23), definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštvenog

računa koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Takođe, definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od putarine u iznosu od 0,25 KM po jednom litru, za izgradnju autocesta i drugih cesta koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Predviđeni prihodi od indirektnih poreza za Grad Gračanicu u narednom periodu dati su u sljedećoj tabeli:

Grad Gračanica	Projekcije		
	2027	2028	2029
Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju općinama	7.987.667	8.382.313	8.862.425
Prihodi od indirektnih poreza na ime finansiranja autocesta Federacije i drugih cesta	238.565	245.737	298.221
Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju direkciji cesta	1.024.920	1.075.558	1.137.163

Direktni porezi

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, kantoni i općine prikupljaju niz direktnih poreza, koji uključuju, porez na dohodak, porezi na imovinu, kao i neporezne prihode po osnovu Kantonalnih i Federalnih propisa o porezima na imovinu i niz drugih neporeznih prihoda, koji im omogućavaju finansiranje ustavom utvrđenih funkcija.

Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije Grada Gračanica je projekciju prihoda od direktnih poreza u DOB-u Grada Gračanica za 2027.-2029. godinu uradila na bazi ostvarenih prihoda u 2025. godini, procijenjenih prihoda za 2026.godinu i Smjernica koje su dostavljene od strane Ministarstva finansija TK za općine/gradove Tuzlanskog kantona.

Rizici od ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti odstupanje od predviđenog ekonomskog rasta, nepredviđene promjene poreznih politika i promjene makroekonomskih pretpostavki.

Pregled projiciranih direktnih prihoda (porez na dohodak) za Grad Gračanicu dat je u sljedećoj tabeli:

Grad	Projekcije		
	2027	2028	2029
Gračanica	6.258.877	6.745.717	7.289.165

Prihodi budžeta Grada Gračanice

Ukupni raspoloživi prihodi

Očekivani nivo ukupnih poreskih, neporeskih prihoda, namjenskih sredstava, grantova, donacija, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta Grada Gračanica iznosi 26.711.030 KM u 2027. godini 23.200.000 KM u 2028. godini i 23.277.474 KM u 2029. godini.

U slijedećoj tabeli navedeni su prihodi i primici ostvareni u 2025.godini, planirani budžetom za 2026. godinu i projekcije prihoda za period 2027-2029.godinu.

PROJEKCIJE PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA ZA PERIOD 2027. - 2029. GODINA GRAD GRAČANICA

Tabela 1.

		Ostvarenje	Plan	DOB 2027-2029GODINA		
		2025. godina	2026. godina	2027. godina	2028. godina	2029.godina
Ekonomski kod	I BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D)	18.255.420	20.379.091	20.377.590	20.553.425	22.257.474
	A. Poreski prihodi	15.166.133	16.221.763	16.855.129	17.794.425	19.314.074
711000	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	4.588	8.500	11.000	11.000	11.000
712000	Doprinos za socijalnu zaštitu			0	0	
713000	Zaostale uplate poreza na plaće	173	500	1.000	1.000	1.000
714000	Porez na imovinu	1.575.753	1.630.000	1.345.000	1.345.000	1.727.000
	Porez na plaću (zaostale uplate poreza)			0	0	
715000	Domaći porezi na dobra i usluge	230	897			
716000	Porez na dohodak	5.461.902	5.806.188	6.246.877	6.733.717	7.277.165
717000	Prihodi od indirektnih poreza	8.123.487	8.775.578	9.251.152	9.703.608	10.297.809
719000	Ostali porezi		100	100	100	100
777770	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza					
	B. Neporeski prihodi- budžetska sredstva	3.082.807	4.137.328	3.502.461	2.739.000	2.923.400

721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	187.153	323.700	306.761	308.300	312.700
722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	2.894.919	3.811.628	3.193.700	2.428.700	2.608.700
723000	Novčane kazne	735	2.000	2.000	2.000	2.000
730000	Tekući transferi					
	C. Primici	6.480	20.000	20.000	20.000	20.000
	D. Finansiranje					
	II NAMJENSKA SREDSTVA, GRANTOVI I DONACIJE	4.550.481	8.518.929	5.527.940	2.646.575	1.020.000
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika					
722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga					
723000	Novčane kazne		0	0	0	
731000	Primljeni tekući transferi od inostr.vlada i međunarodnih organizacija	42.820	57.373			
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	349.150	402.605	150.000	150.000	150.000
733000	Donacije					
740000	Kapitalni transferi	4.158.511	8.058.951	5.377.940	2.496.575	870.000
722630	III PRIHODI PO OSNOVU VLASTITE DJELATNOSTI- VLASTITI PRIHODI					
	IV VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNOG PERIODA	5.516.332	4.402.356	865.500		
	UKUPNO PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE (I+II+III+IV)	28.322.233	33.300.376	26.771.030	23.200.000	23.277.474

Prihodi od indirektnih poreza

U Gradu Gračanica najznačajniji prihod u budžetu odnosi se na prihod od PDV-a na koji grad ne može uticati obzirom da je jasno regulisana raspodjela istog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda.

Sastoji se od dvije vrste i to prihod od indirektnih poreza koji pripadaju direkciji cesta i prihod od indirektnih poreza koji pripada općinama.

Uzimajući u obzir smjernice koje smo dobili od MF TK te Direkcije cesta TK pristupili smo i planiranju / projekciji ove vrste prihoda po godinama.

Tako je u 2027.godini planiran prihod od indirektnih poreza koji pripada općinama u iznosu od 7.987.667KM.

U 2028. Godini planiran prihod od indirektnih poreza koji pripadaju općinama iznosi 8.382.313 što je u odnosu na 2027.godinu više za 4,94 %. Te u 2029.godini planiran je iznos od 8.862.425 KM što je u odnosu na 2028.godinu više za 5,73%.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama datim od strane viših nivoa vlasti, narednom srednjoročnom periodu u 2027. godini iznosi 6.258.877 KM (uključujući i zaostale uplate) u 2028.godini 6.745.717 KM (uključujući i zaostale obaveze) te u 2029. godini 7.289.165 KM (uključujući zaostale uplate).

Porezi na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonarnim propisima. Projekcija ovih prihoda za 2027. godinu je 1.345.000 KM, 2028.godina 1.345.000 KM, te 2029.godina 1.727.000 KM.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse
- novčane kazne
- posebne naknade
- ostali neporezni prihodi (uključujući i vlastite prihode budžetskih korisnika)

- naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje (NKGZ, prihodi od rente)
Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2027. godini iznosi 3.502.461KM.
Dalje ostvarenje neporeznih prihoda u 2028.godini očekuje se u iznosu od 2.739.000 KM i u 2029. godini 2.923.400 KM.

Kada su u pitanju grantovi u periodu 2027-2029 godina planirani su samo grantovi čije ostvarenje je izvjesno na osnovu odobrenih programa, odluka viših nivoa vlasti. Planirana su grant sredstva u iznosu od 2.000.000 KM od kantona koja će prema procjenama realizovati u 2027.godinu a za njih će se raspisati procedure u 2026.godini. Zatim, odobrena grant sredstva sa Federalnog nivoa u iznosu od 3.377.940 KM u 2027.godini, 2.496.575 KM u 2028.godini i 870.000 KM u 2029.godini

7. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

Uzimajući u obzir da su rizici po projekcije prihoda u posmatranom trogodišnjem periodu dominantno determinisani eksternim geopolitičkim i makroekonomskim kretanjima, stepen neizvjesnosti planiranja i dalje se nalazi na visokom nivou. Glavni eksterni rizici više nisu vezani isključivo za akutne šokove energetske krize, već prvenstveno za prolongirane geopolitičke tenzije u Evropi i svijetu, rizik od fragmentacije globalnih lanaca snabdijevanja te sporiji oporavak i stagnaciju privredne aktivnosti u zemljama EU-27, što direktno utiče na izvoznu tražnju industrijskog sektora.

Na unutrašnjem planu, ostvarenje projektovanih prihoda u znatnoj mjeri zavisi od specifične administrativne organizacije Federacije BiH i kompleksnog sistema donošenja odluka, koji mogu usporiti dinamiku provođenja neophodnih reformskih mjera. Eventualna odgađanja u implementaciji strukturalnih reformi i kašnjenja u realizaciji ključnih infrastrukturnih projekata predstavljaju stalni rizik po stabilnost ekonomskog rasta. Pored toga, značajan interni rizik predstavlja pritisak na operativne troškove poslovanja uslijed ranijih administrativnih povećanja minimalne plate i lančanog rasta prosječnih plata. Ukoliko rast plata ne bude praćen adekvatnim rastom produktivnosti, postoji opravdan rizik od narušavanja cjenovne konkurentnosti domaćih proizvoda na inostranom tržištu i hlađenja tržišta rada kroz usporavanje zaposlenosti. Ovaj trend, kombinovan sa kontinuiranom emigracijom stanovništva i deficitom kvalifikovane radne snage, direktno ograničava širenje proizvodnih kapaciteta i dugoročno može rezultirati sporijim rastom realnog BDP-a od projektovanog.

Značajan interni rizik predstavlja i stabilnost energetskega sektora, s posebnim akcentom na procese dekarbonizacije i uvođenje prekograničnih taksi na ugljični dioksid (CBAM). Iako proizvodni kapaciteti i dalje znatno zavise od hidroloških prilika, gdje nepovoljni klimatski uslovi mogu negativno uticati na bilans električne energije i fizički obim industrijske proizvodnje, novi talas rizika vezan je za tranziciju energetskega sektora i potrebu za stabilnim obezbjeđenjem električne energije iz obnovljivih izvora kako bi se očuvala cjenovna konkurentnost izvozno orijentisanih preduzeća.

Konačno, ostvarenje operativno raspoloživih prihoda od indirektnih poreza za budžetske korisnike u Federaciji BiH direktno je uslovljeno kretanjem i visinom otplate vanjskog duga. U skladu sa članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 4/07, 4/08, 50/08 - dr. zakon, 49/09, 32/13 i 91/17), ukupan iznos prihoda sa Jedinstvenog računa koji se raspoređuje Federaciji BiH automatski se umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje inostranog duga FBiH. S obzirom na dospijće ranijih kreditnih obaveza u ovom projekcijskom horizontu, dinamika servisiranja vanjskog duga predstavljat će značajnu odrednicu koja direktno utiče na neto fiskalni prostor i likvidnost budžeta.

2 Izdaci Grada Gračanica

Ključni faktor za određivanje predloženih prioriteta potrošnje i gornje granice rashoda je projicirani okvir prihoda. Za pripremu podataka za DOB Grada Gračanica 2027. – 2029.godina, ispred kabineta Gradonačelnika poslan je dopis/instrukcija pomoćnicima gradonačelnika nadležnih službi da dostave projekcije rashoda te eventualno prihoda ukoliko se radi o prihodima po posebnim propisima i njihovom utrošku, kako bismo mogli sve sumirati te u skladu sa projiciranim prihodima utvrditi rashodovnu stranu budžeta za naredne 3 godine. Takođe, dopisi su poslani i Centru za socijalni rad, Dječijem obdaništu „Naša djeca“ te BKC-u da dostave svoje trogodišnje planove.

S tim u vezi, služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije (odsjek za Budžet i javne nabavke) je pristupila izradi rashodovne strane DOB-a uzimajući u obzir zahtjeve koji su dostavljeni. Utvrđen je prijedlog DOB-a 2027.-2029.godina na osnovu dostavljenih zahtjeva, te su navedeni zahtjev i obrazloženje u dokumentu i isti je dostavljen Gradonačelniku na dalje razmatranje i donošenje konačnog DOB-a 2027.-2029.godina. Uzimajući naprijed navedeno Gradonačelnik je donio dokument okvirnog budžeta DOB 2027.-2029.godina koji će se uz Nacrt Budžeta 2027.godine dostaviti vijeću kao

informaciju. Na bazi predhodno navedenog te u skladu sa projiciranim okvirom prihoda izrađene su gornje granice rashoda za naredni period unutar kojih će službe razviti detaljne zahtjeve za budžetskim sredstvima u skladu sa narednom instrukcijom za pripremu finansijskih planova za Nacrt Budžeta 2027.godinu.

U sljedećoj tabeli daje se pregled indikativnih gornjih granica ukupnih rashoda i izdataka Budžeta Grada Gračanica za period 2027.-2029.godine:

**TABELA RASHODA, IZDATAKA I FINANSIRANJA ZA
OPĆINE/GRADOVE TUZLANSKOG KANTONA 2027-2029.**

Tabela 2.

Ekonomski kod		Izvršenje	DOB 2027.-2029.			
		2025	2026	2027	2028	2029
	Plaće i naknade troškova zaposlenih	5.416.674	6.170.200	6.463.000	6.737.000	7.037.000
611100	Bruto plaće i naknade plaća	4.738.620	5.446.200	5.700.000	5.985.000	6.285.000
611200	Naknade troškova zaposlenih	678.054	724.000	763.000	752.000	752.000
612100	Doprinosi poslodavca	362.783	270.000	285.000	299.000	314.000
613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	3.988.643	5.251.537	5.038.963	4.297.790	4.168.790
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	4.656.658	5.834.262	5.733.000	6.002.433	6.218.600
615000	Kapitalni transferi	405.635	871.283	20.000	20.000	20.000
616000	Izdaci za kamate	144.176	123.022	123.000	104.000	88.700
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	7.614.536	13.352.072	8.076.067	4.881.777	4.816.384
822000	Izdaci za finansijsku imovinu		30.000	30.000	30.000	30.000
823000	Finansiranje-Izdaci za otplate dugova	1.251.612	1.228.000	832.000	658.000	414.000
	Ostalo		170.000	170.000	170.000	170.000
	U K U P N O	23.840.717	33.300.376	26.771.030	23.200.000	23.277.474

Rashodi i izdaci finansirani iz budžeta u 2027. godini predviđaju se u iznosu od 26.771.030 KM, dok se u 2028. godini projiciraju u iznosu od 23.200.000 KM, a u 2029. godini 23.277.474 KM.

Planiran broj zaposlenih u narednom periodu 2027.-2029 godina je 136.

Sredstva u budžetu po godinama planirana su na bazi pristiglih zahtjeva, smjernica te će DOB biti polazna osnova za izradu Nacrta budžeta za 2027.godinu kada će se moći još realnije sagledati potrebe i prioriteti.

Poglavlje 5 – Otplata kredita

U narednom periodu 2027-2029.godina Grad Gračanica ima obavezu otplate po kreditima Evropske investicione banke i komercijalnih banaka. Za kreditna zaduženje otplata po godinama iznosi: 2027.godine 832.000 KM na ime glavnice i 123.000 KM na ime kamate, 2028.godina 658.000 KM na ime glavnice i 104.000 KM na ime kamate, te 2029.godina 414.000 KM na ime glavnice i 88.700 KM na ime kamate.

Cilj Dokumenta okvirnog budžeta je da pruži kvalitetniji strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta, kroz povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda sa utvrđenim srednjoročnim prioritetima grada. Imajući ovo u vidu, utvrđeni prioriteti bili su polazna osnova kod donošenja odluka o predloženim prioritetima potrošnje, a u skladu s tim i budžetskim ograničenjima za naredni trogodišnji period.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda iskazanih u tabelarnom dijelu

DOB za period 2027.-2029. godine utvrđeni su na osnovu sljedećih elemenata:

- Strategije razvoja Grada Gračanica;
- fiskalne politike Grada Gračanica i okvira raspoloživih sredstava;
- dostavljenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika/potrošačkih jedinica (JU i službe);
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike TK 2027.-2029.godina

Sastavni dio DOB-a je:

- Prilog 1. - Tabelarni pregled prihoda i primitaka sa indikativnim gornjim granicama rashoda i izdataka Grada Gračanica za period 2027-2029.godine.

U skladu sa članom 18. i članom 19. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14 i 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22,6/26) nakon usvajanja od strane Gradonačelnika, ovaj dokument bit će objavljen na web stranici Grada Gračanice i dostavljen Gradskom vijeću Gračanica kao informacija uz Nacrt budžeta za 2027.godinu.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRAČANICA
GRADONAČELNIK

Broj: 02-11- 02522-2026
Gračanica, 30.06.2026.godine

GRADONAČELNIK
Sadmir Džebo

